

IZLOŽBA

Što ostaje kad intervencija završi?

Muzej hrvatskog vatrogastva | 31. siječnja | 19:30

Trenkova 44, Varaždin

nakladnik

Hrvatska vatrogasna zajednica

autori koncepta izložbe

Nina Francetić, Vedran Runjić

tekst

Juraj Krševan Dovranić, Damir Knežević,
Vedran Runjić, Slavko Suzić, Mladen
Šćulac, Zoran Šimić

fotografije predmeta

Neven Petrović

grafički dizajn i prijelom

Nina Francetić

tisak

Tiskara Kerschoffset d.o.o.

naklada

500 primjeraka

Zagreb, 2020.

o izložbi

Vatrogastvo povezujemo uz gašenje požara, crvena vatrogasna vozila, visoke ljestve te hrabrost pri spašavanju ljudi i imovine. Tek nakon što smo iscrpili ove pojmove, vatrogastvo povezujemo s opasnošću. Građani o opasnosti vatrogasnog posla najčešće saznaju kroz medije, sa snimki s požara ili iz novinskih natpisa o stradavanju vatrogasaca. No, koliko se radi o opasnom zanimanju najbolje nam govori ono što ostaje kad intervencija završi.

Stoga smo pripremili ovu edukativnu izložbu kako bismo građanima približili opasnosti vatrogasnog posla kroz vatrogasnu opremu oštećenu ili uništenu u požarima ili na drugim vrstama intervencija. Cilj nam je podići svijest kod posjetitelja o humanosti vatrogasnog poziva.

Za potrebe izložbe su prikupljeni predmeti i priče iz gotovo svih krajeva Hrvatske i raznih vremenskih razdoblja. Rastopljena kaciga iz Zagreba i vatrogasna svjetiljka iz Splita pričaju o opasnostima za vatrogasce koji gase požare građevina. Izgorena pumpa iz Makarske govori o pogibelnim situacijama kojima su naši vatrogasci izloženi na požarima otvorenog prostora. Interventno odijelo progoreno rastopljenim aluminijem govori o hrabrosti vatrogasaca JVP Dubrovačko primorje, prilikom gašenja opasnog požara na jahti. U starija povijesna razdoblja vodi nas priča o spašavanju bugarskog broda u Rijeci te spomen na tešku požarnu sezonu 1985. godine.

Na kraju ostaju imena naših kolega stradalih na intervencijama i pri drugim vatrogasnim zadacima koji su nesebično dali svoj život spašavajući druge. Ovu izložbu posvećujemo njima.

Kroz ovu izložbu saznajte kakvim se opasnostima naši vatrogasci svakodnevno izlažu i naučite kako zajednički te opasnosti možemo smanjiti. Važno je upamtiti kako je velika većina nagorenih kaciga, otopljenih svjetiljki i uništenih zaštitnih odijela produkt upravo nas. Ljudi svojom nepažnjom i neodgovornošću često stvaraju situacije koje oduzimaju opremu, kuće, ali nažalost i živote. Pogledajte ovu izložbu s pažnjom te izađite s mišlju kako se odgovornije ponašati, jer lako je dizati vatrogasce na pijedestal herojstva nakon što smo ih doveli u situaciju u kojoj zbog ljudi i imovine riskiraju svoje živote, ali neusporedivo je važnije odgovorno i oprezno shvaćati vatru te što više pomoći kako bi do takvih situacija dolazilo što rjeđe.

Pozivamo Vas da kroz ovu izložbu zakoračite na stranu vatrogastva koja najvjernije dočarava koliko je ovaj poziv opasan te koliko hrabrosti i znanja je potrebno da se intervencija uspješno privede kraju.

obuka vatrogasaca

Hrvatski vatrogasci znanje stječu na obukama za zvanja za dobrovoljne vatrogasce, na obukama za specijalnosti ili kroz sustav školovanja putem Vatrogasne škole, gdje se obučavaju budući profesionalni vatrogasci. Iznimno je bitno i stalno uvježbavanje za različite vrste intervencija, kako se stečeno znanje ne bi zaboravilo.

Obuka u simulatorima plamenih udara je trenutno po pitanju požara u zatvorenim prostorima najrealnija obuka. Uvjeti u simulatorima vrlo su bliski uvjetima u požaru u zatvorenom prostoru. Jedino uvježbavanjem u takvim uvjetima, iskustvo i znanje vatrogasaca može se nadograditi novim spoznajama i novim vještinama kako bi se spriječila stradavanja. Obuke provode certificirani instruktori u za tu namjenu prilagođenim simulatorima, obično brodskim kontejnerima.

Simulator plamenih udara, Izvor: Arhiva HVZ-a

Kaciga Marija Rogine, instruktora u simulatoru plamenih udara, JVP Grada Varaždina

Nakon čestog izlaganja visokoj temperaturi u simulatoru plamenih udara, kaciga je dobila značajna oštećenja i više nije za korištenje

osobna zaštitna oprema za vatrogasce

Tijekom intervencija vatrogasci koriste osobnu zaštitnu opremu koja se sastoji od vatrogasnog odijela, vatrogasne kacige, vatrogasnih čizama i vatrogasnih rukavica.

Vatrogasno odijelo.

Koriste se tri vrste odijela:

1. kod gašenja požara građevina. Ovo odijelo obuhvaća jaknu i hlače. Izrađuju se od tri sloja. Prvi (vanjski) sloj je tekstilija, vatrootporna i vrlo čvrsta na mehanička naprezanja. Srednji sloj je dišljiva vodonepropusna membrana na nosaču, s ciljem zaštite vatrogasca od močenja. Treći (unutarnji) sloj je podstava s ciljem otpornosti na prijenos topline iz požara prema vatrogascu. Materijal odijela mora zadovoljiti zahtjeve po pitanju čvrstoće, otpornosti na toplinu (plamen), prijenos topline plamenom i zračenjem. Na primjer, sloj materijala odijela mora izdržati toplinu plamena propana koji neposredno djeluje na materijal 10 s. Temperatura u takvom plamenu kreće se do 2.000 °C.

2. kod gašenja požara vegetacije na otvorenom prostoru. Ovo odijelo ili kombinezon je jednoslojno uz pojačanja na pojedinim dijelovima tijela u cilju čvrstoće. Tekstilija također mora biti vatrootporna pri ispitivanju plamenom. Odijelo daje manju zaštitu od prijenosa topline prema vatrogascu, ali je znatno dišljivije što je od velikog značaja za vatrogasca tijekom ljetnih vrućina i dugotrajnog gašenja požara vegetacije na otvorenom prostoru.

3. kod tehničkih intervencija. Ova vrsta odijela je novitet. Odlikuje se dobrim mehaničkim svojstvima, otpornošću na dodirnu toplinu, prozračnošću i lakoćom koja je negdje između prethodne dvije vrste odijela. Dodatno se ispituje na otpornost prijenosa patogena preko krvi.

Sva vatrogasna odijela moraju imati retrofleksirajuće materijale s vanjske strane kako bi vatrogasci bili lakše uočljivi tijekom noći i smanjene vidljivosti.

Vatrogasna kaciga

Koriste se tri vrste kaciga

1. kod gašenja požara građevina. Ova kaciga je najzahtjevnija. Mora izdržati otpornost na udar, tj. mora ublažiti udar predmeta koji padne na kacigu. Mora biti otporna na probijanje kod udara zašiljenim predmetom. Kod izlaganja plamenu iz plamenika ne smije doći do gorenja ili kapanja materijala kacige. Mora osigurati i dobru izolacijsku sposobnost zbog prijenosa topline zračenjem. Kaciga ima vizir koji također mora zadovoljiti mehaničke i toplinske zahtjeve.

2. kod gašenja požara vegetacije na otvorenom prostoru. Ova se kaciga također ispituje na zaštitna svojstva, ali je manje zahtjevna po pitanju otpornosti na toplinu i mehanička svojstva. To omogućuje dizajn da kaciga bude lakša i dišljivija što joj daje ključnu prednost kod požara na otvorenom prostoru.

3. kod tehničkih intervencija. Ova kaciga ima mehanička svojstva prikladna za potrebe zaštite od ozljeđa na tehničkim intervencijama. Po tim je svojstvima između prethodne dvije vrste kaciga.

Vatrogasne čizme

Vatrogasci koriste čizme koje su po svojim tehničkim svojstvima izuzetno složeni i zahtjevni proizvodi. Čizme moraju osigurati izolaciju od topline koja se javlja u požaru, imati kapicu za zaštitu prstiju kod pada predmeta, biti otporna na probijanje oštrim predmetom (npr. čavla), imati izolacijska svojstva od udara struje ako dođe do dodira s vodičem pod naponom, imati antistatička svojstva kako bi odvodila na tijelu nakupljeni statički elektricitet, zaštitu od klizanja i druga svojstva.

Vatrogasne rukavice

Poput zaštitne odjeće, vatrogasne rukavice moraju imati dobra mehanička svojstva, otpornost na plamen i prijenos topline zračenjem ili dodirom. Također, mogu imati i membranu koja onemogućuje prodor vode. Obično se koristi prirodna koža, a sve češće kvalitetni umjetni materijali i njihove kombinacije koje pružaju vrhunska mehanička i toplina svojstva zaštite.

Izvor: DVD Samobor

požari stambenih objekata

Požari stambenih objekata spadaju među najkompliciranije vatrogasne intervencije. Uz gašenje požara potrebno je organizirati evakuaciju građana. Vatrogasci se u ovim požarima susreću s mnogim problemima: visoka temperatura, otežan prilaz objektima zbog nepropisno parkiranih vozila, opasnosti od eksplozije plina, strujnog udara....

Rastopljena svjetiljka koju je vatrogasac JVP Split Joko Šustić nosio na požaru stana, Split, 24. studenoga 2019.

Požar u splitskoj Papandopulovoj ulici koji je izbio 24. studenog 2019. godine u jutarnjim satima klasičan je primjer kakvoj se opasnosti izlažu vatrogasci prilikom teških intervencija. Požar je izbio na petom katu zgrade. Požarno opterećenje stana su povećale velike količine papira, plastike i auto guma koje je vlasnik stana prikupljao i skladištio u stanu. U koliko su se opasnosti vatrogasci našli govori podatak da je 2 puta došlo do propaljivanja plinova (flashover). A o visini temperature svjedoči i ova rastopljena svjetiljka.

IZVOR: JVP Grada Splita

Rastopljena kaciga vatrogasca Nedjeljka Vučkovića iz JVP Grada Zagreba, koju je nosio prilikom gašenja požara 2 stana u Novom Zagrebu, 12. listopada 2016.

Pri dolasku na gašenje ovog požara koji je izbio u jutarnjim satima, vatrogasci su zatekli 2 stana u plamenu. O kolikoj je temperaturi bila riječ, govori ova kaciga koja se rastopila na intervenciji.

Nedjeljko Vučković: „Nisam niti primijetio da mi je kaciga oštećena dok nisam izašao van iz vatre. Kad sam došao do kamiona, onda sam vidio da je kaciga oštećena“.

IZVOR: JVP Grada Zagreba

eksplozije plina

Vatrogasci se najčešće susreću s eksplozijama ukapljenog naftnog plina (LPG ili UNP, također propan-butan ili autoplin). Često u kući ili stanu dolazi do propuštanja plina uslijed neke neispravnosti na instalaciji. Istjecanjem plina koncentracija se povećava i u povoljnom trenutku kada se javi izvor paljenja dolazi do eksplozije. Skrivena opasnost koja može iznenaditi vatrogasca tijekom požara je plinska boca. Boca se zagrijava u požaru, što dovodi do porasta tlaka u boci i smanjenja čvrstoće čelika boce. U određenom trenutku čelik će popustiti pa dolazi do eksplozije i istjecanja plina koji se pri tom zapali. Eksplozija i jaki plamen mogu biti smrtonosni.

Požar tvrtke Elgrad u Rijeci, 16. veljače 2018.

Ostaci eksplodirane plinske boce.

IZVOR: JVP Rijeka

Požar tvrtke Elgrad u Rijeci, 16. veljače 2018.

Ostaci eksplodirane plinske boce.

IZVOR: JVP Rijeka

požari u industriji

Požari na industrijskim objektima (proizvodni pogoni, skladišni prostori) spadaju među najteže vatrogasne intervencije. Uz standardne opasnosti na koje nailaze na drugim intervencijama, dodatni problem čine velike količine uskladištenog materijala, koji može biti zapaljiv ili opasan.

Opasnost za vatrogasce je velika ukoliko se radio o napuštenim industrijskim objektima, gdje postoji mogućnost urušavanja, padova i sl.

Oštećeno odijelo za prolaz kroz vatru, požar skladišno-poslovnog kompleksa u Kovinskoj ulici u Jankomiru, 10. rujna 2005.

Dana 10. rujna 2005. godine oko 13 sati izbio je požar u podrumu skladišno-poslovnog kompleksa tvrtke Trius u Kovinskoj ulici u Jankomiru. Iz podrumskog prostora, požar se proširio na prostorije tvrtke "Top maziva" u kojima je uskladišteno oko 180 tona motornog ulja. Požar je ugašen oko 22:30.

O iznimno visokoj temperaturi nastaloj na gašenju ovog požara svjedoči gotovo progoreno odijelo za prolaz kroz vatru koje su koristili vatrogasci JVP Zagreb.

IZVOR: JVP Grada Zagreba

Odijelo vatrogasca JVP Grada Varaždina Vanje Lončara oštećeno katranom, požar skladišta bivše tvornice „Florijan Bobić“, Varaždin, 25. rujna 2019.

Vatrogasci JVP Varaždin dobili su 25. rujna 2019. dojavu o požaru u skladištu bivše tvornice „Florijan Bobić“, u kojem je smještena tvrtka za obradu otpada.

Požar je zahvatio veću količinu raznog materijala (plastika, boje, katran, mazut). Prilikom ulaska u objekt, vatrogasac JVP Varaždin Vanja Lončar je pao u zapaljeni katran i mazut. Prošao je bez ozljeda, a zaštitno odijelo je u potpunosti uništeno.

IZVOR: JVP Grada Varaždina

požari na plovilima

Vatrogasci često interveniraju i na požarima plovila. Ovi požari se mogu pretvoriti u ekološku katastrofu ukoliko vatra zahvati spremnika goriva na plovilima, a uski brodski hodnici mogu predstavljati smrtonosnu klopku za vatrogasce.

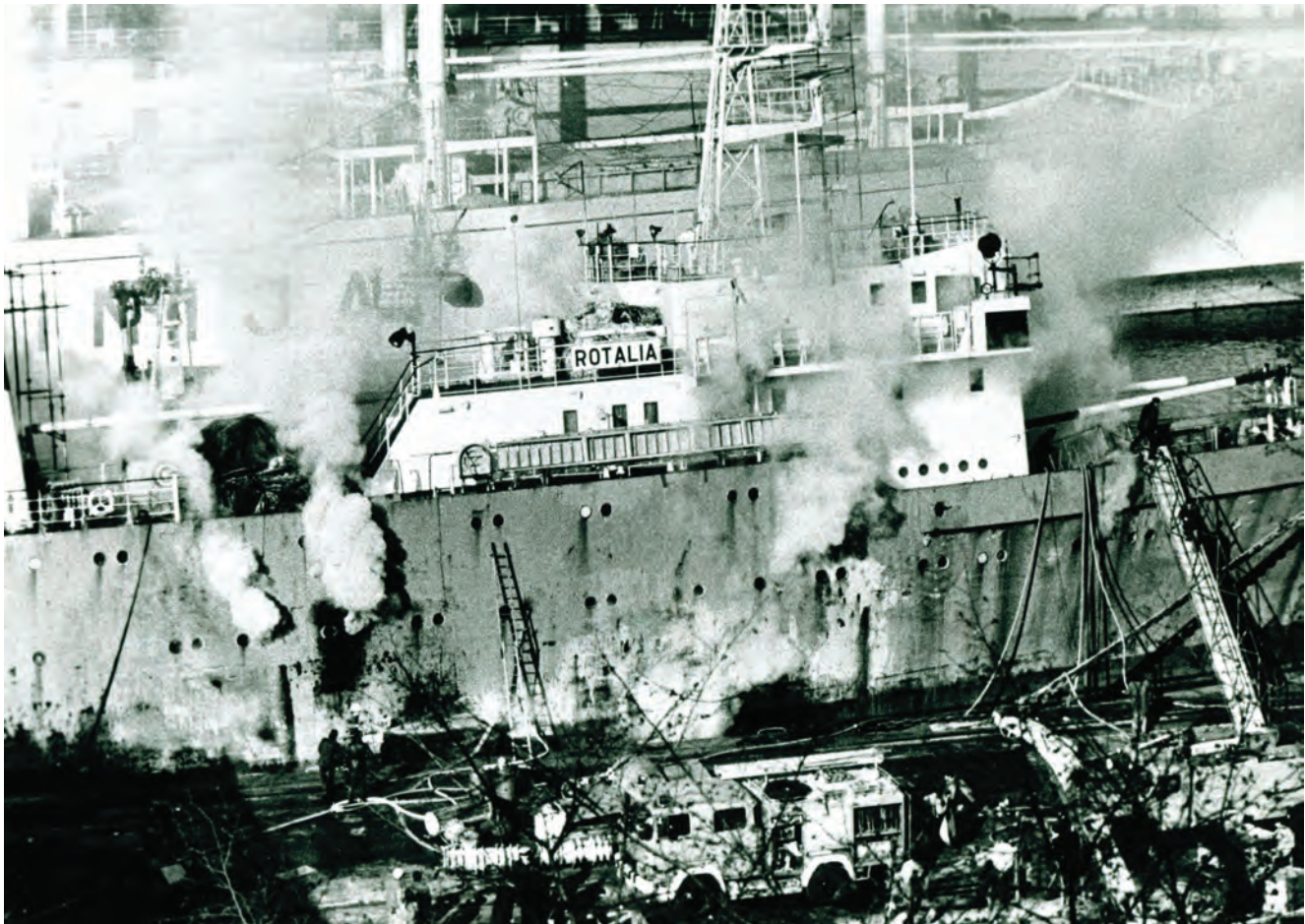
Interventno odijelo pripadnika JVP Dubrovačko-primorje oštećeno rastopljenim aluminijem, požar na jahti Kanga, 7. rujna 2018.

Na gašenje broda Kanga 7. rujna 2018. godine u 08:29 sati koji se nalazio između otočića Olipa i rta Mali Vratnik na Pelješcu izašli su vatrogasci JVP Dubrovačko primorje DVD Slano, JVP Dubrovački vatrogasci te JVP Mljet. Dok su vatrogasci bili na palubi broda, došlo je do eksplozije u prostoru s izolacijskim aparatima i ronilačkim bocama, u kojoj su stradala trojica vatrogasaca koji su dobili ozljede po stražnjem dijelu vrata, a jedan je zadobio ozljede ruku.

Temperatura na brodu je bila toliko visoka da je rastopila aluminij, koji je kapao po vatrogascima. Jahta je odtegljena u luku Prapratno gdje je požar konačno ugašen.

Vatrogasnoj zajednici Dubrovačko-neretvanske županije dodijeljena je 3. prosinca 2018. Plava vrpca - za iskazanu hrabrost, požrtvovnost i stručnost pripadnika šest vatrogasnih postrojbi i društava na ovoj intervenciji.

IZVOR: JVP Dubrovačko primorje

Požar na bugarskom brodu „Rotalia“, brodogradilište Viktor Lenac, 14. siječnja 1980.

Riječki vatrogasci su 14. siječnja 1980. godine u 4.50 dobili dojavu o požaru bugarskog oceanskog ribarskog broda Rotalia privezanog u brodogradilištu „Viktor Lenac“, čime počinje jedna od najtežih akcija gašenja brodova u povijesti riječkih vatrogasaca. Uz ogroman trud i požrtvovnost, požar je konačno ugašen oko 20:00 sati. Sveukupno je požar gasilo pedesetak vatrogasaca.

„Prostor u brodu osvajali smo metar po metar. Kako bismo potrošili bocu zraka, izlazili smo van da je promijenimo, a umjesto nas su ulazila druga dvojica. Vani smo se odmarali i smrzavali. Kad je došlo vrijeme da zamijenimo kolege, ulazili smo u utrobu broda sa zaleđenom zaštitnom opremom na sebi; uniforma od kangara, kožna jakna i aluminijska kaciga. U utrobi broda smo se kuhali i patili.“ - Slavko Suzić, sudionik gašenja na brodu Rotalia

IZVOR: Slavko Suzić, privatna arhiva

izgorena i oštećena vatrogasna vozila

Zbog promjene smjera vjetra i brzog širenja požara na otvorenom prostoru, vatra može zaprijetiti vatrogascima i njihovoj opremi. U ovakvim situacijama često su ugrožena i vatrogasna vozila na kojima mogu nastati manja ili veća oštećenja. No u posebno teškim okolnostima, požar može u potpunosti uništiti vatrogasno vozilo.

„Izgoreni“ – posada vozila DVD-a „Mladost“ Kaštel Sućurac uz uništeno vozilo FAP Makarska, 6. kolovoza 1985.

Nakon višednevnog gašenja požara na otoku Korčula, vatrogasci DVD-a Mladost Kaštel Sućurac su 6. kolovoza 1985. upućeni put Makarske, gdje su u popodnevним satima zauzeli crtu obranu u prosjeku nastalom izgradnjom dalekovoda. Tu su uspješno odolijevali vatri, dok nisu ostali bez vode, kada ih je vatra zaobišla s južne strane. Iako su pokušali spasiti cisternu, koja je do tada prešla samo 1500 km, bez vode nisu uspjeli i odlučili su se povući.

U ekipi „Izgorenih“, kako su ih kasnije nazvali kolege iz Društva, bili su: Nediljko Bradarić Šljujo, Josip Kovač, Tonči Jerčić, Zvone Radić, Tonči Kompara, Branko Matetić i Antun Erceg Iskreni.

FOTO: Arhiva DVD-a „Mladost“ Kaštel Sućurac

Vozilo DVD-a Rasinja, oštećeno u požaru kod Lišana Ostrovičkih, dana 22. kolovoza 2017.

Prilikom trenutne promjene smjera vjetra i nastanka požarne oluje, potpomognute orkanskom burom, vozilo i vatrogasci našli su se u vatrenom okruženju kod Lišana Ostrovičkih.

Autocisterna DVD-a Rasinja spašena je samo zahvaljujući prisebnosti svih vatrogasaca i brznoj reakciji te osobitoj hrabrosti vozača autocisterne Danijela Košute koji je iz po život opasne situacije vožnjom unatrag spasio vozilo iz vatrenog okruženja. Iako su na vozilu nastala značajna materijalna šteta, isto je spašeno.

FOTO: DVD Rasinja

prometne nesreće

Dok žure na vatrogasnu intervenciju kako bi pomogli drugima, ponekad se dogodi da vatrogasna vozila sudjeluju u prometnim nesrećama. Prvu znanu prometnu nesreću u Hrvatskoj u kojoj je sudjelovalo vatrogasno vozilo je doživio Mirko Kolarić, prilikom isprobavanja novog vozila za potrebe zagrebačkih vatrogasaca 1911. godine. Teže je ozlijeđen i neko je vrijeme proveo u bolnici.

Prevrnuta vatrogasne cisterne TAM 190 DVDa- "Mladost" iz Kaštel Sućurca.

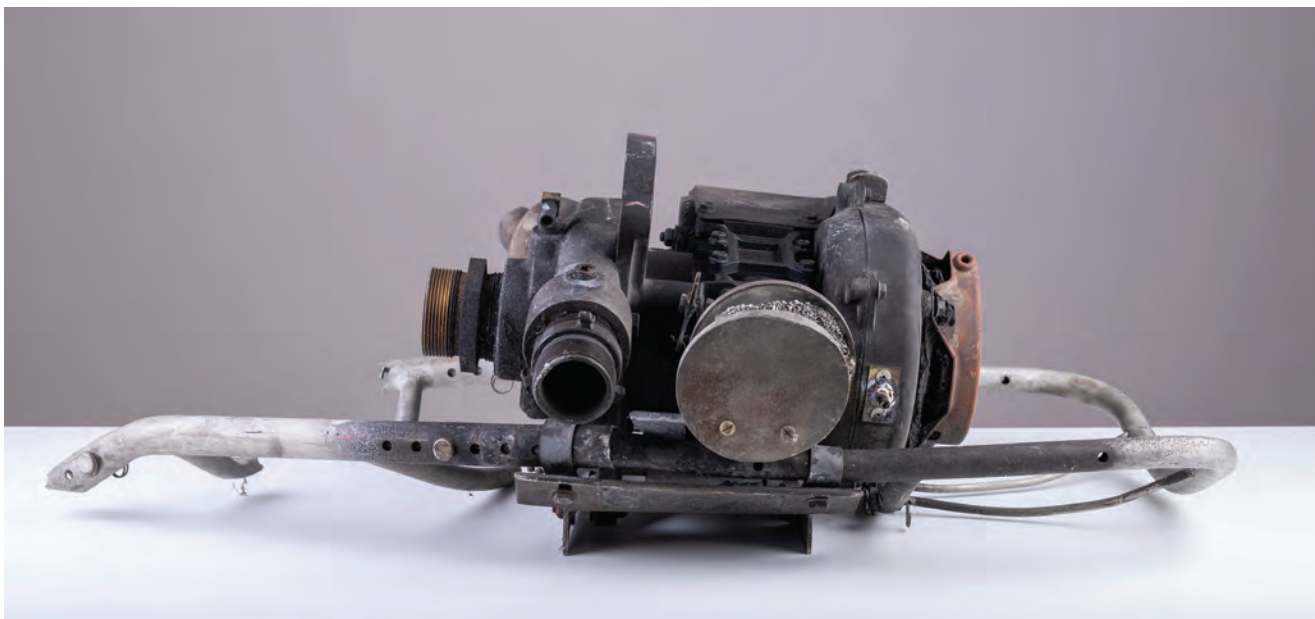
Prilikom izlaska na požar u omiškom zaleđu, došlo je do prevrtanja vozila TAM 190 DVD-a Mladost Kaštel Sućurac na cesti Srinjine-Tugare 27. rujna 2008. godine. Tom prilikom su ozlijeđeni: Vatroslav Bradarić-Šljujo, Joško Božin, Damir Bulić i Hrvoje Stržić.

IZVOR: DVD „Mladost“ Kaštel Sućurac

požari otvorenog prostora

Požari otvorenog prostora vrlo su iscrpljujući za vatrogasce. Ovakve intervencije traju dugo te obično zahtijevaju angažman velikog broja vatrogasaca i opreme. Posebno je za vatrogasce teška protupožarna sezona u priobalju, mada i vatrogasci s kontinenta bilježe velik broj ovih intervencija. Na ovoj vrsti požara na vatrogasce vrebaju niz opasnosti.

Nerijetke su i situacije kada se vatrogasci nađu u požarnom okruženju, kada u svojim postupcima moraju biti izuzetno brzi da izbjegnu zahvaćanje plamenom. U ovakvim situacijama često se događa da vatra zahvati opremu koju vatrogasci moraju napustiti pri povlačenju.

Leđna pumpa izgorjena na požaru na predjelu Krvavica kod Makarske, 20. rujna 2008. godine

Od niza požar u makarskom primorju, u sjećanju vatrogasaca DVD-a Makarska ostaje svakako katastrofalni požar koji je izbio u petak 19. rujna 2008. godine oko 21 sat. Nošen jakim vjetrom požar se brzo širi i guta preko 500 ha guste borovine. Vatrogasci su se oko 2:45 morali povući iz šume kod Krvavice i tada je izgorjela leđna pumpa.

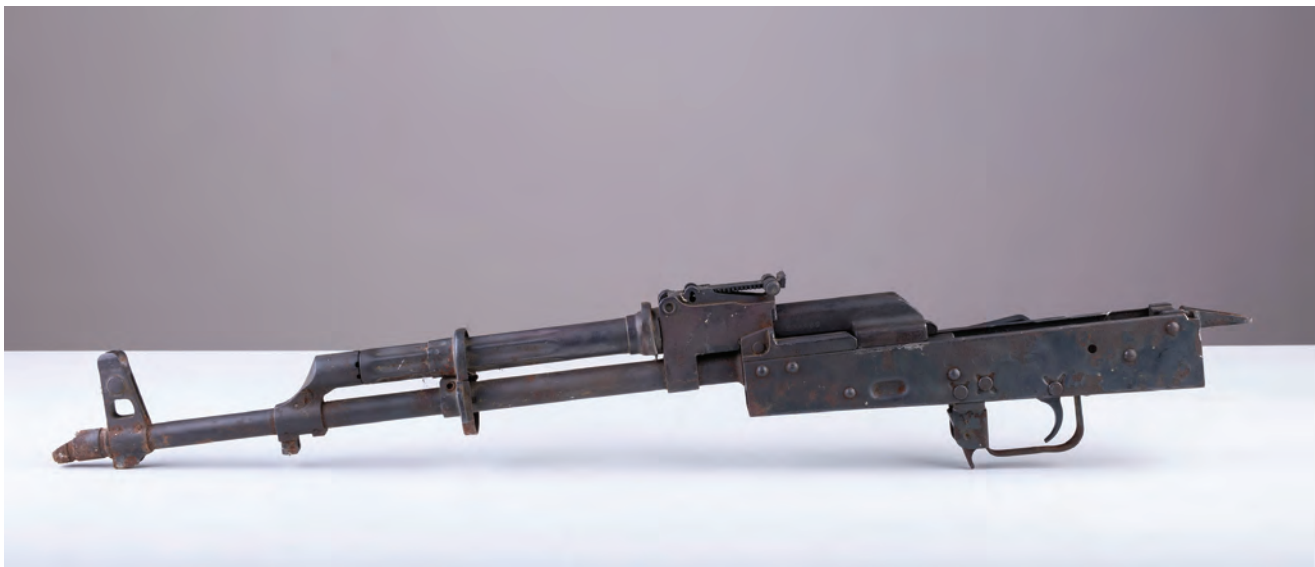
IZVOR: DVD Makarska

opasnost od mina i ostalih minsko-eksplozivnih sredstava

U Hrvatskoj je još uvijek minski sumnjivo 355 km², a ova područja su obično obrasla raslinjem i često se događa da ih zahvati požar. Vatrogasci u pravilu ne ulaze u minski sumnjiva područja već čekaju da se vatra približi cesti i tek onda počinju s gašenjem. Zbog opasnosti od eksplozija i mogućih oštećenja letjelice, ovakve požare ne gase ni zračne snage.

Dodatnu opasnost predstavljaju minsko-eksplozivna sredstva i oružje sakriveno u privatnim objektima. Prilikom požara može doći do aktiviranja ovih sredstava te ranjavanja vatrogasaca.

Iako nisu ubojita kao vojno streljivo i mine, pirotehnička sredstva (vatromet, petarde, improvizirane eksplozivne naprave), uz to što mogu izazvati požare, mogu i ozbiljno ozlijediti vatrogasce.

Ostaci puške pronađene nakon raščišćavanja požarišta u Donjoj Voći, 1996.

Kakva sve iznenađenja čekaju vatrogasce na požarima, naučili su članovi DVD-a Donja Voća, koji su gasili požar gospodarskog objekta u Donjoj Voći na Cvjetnicu 1996. godine. Naime, oni su prilikom raščišćavanja pronašli izgorjelu pušku koja je bila sakriveni u bačvi s kukuruzom.

DVD Donja Voća

psihički stres kod vatrogasaca

Vatrogasci su na vatrogasnim intervencijama često izloženi uznemirujućim scenama koje imaju obilježja visoko stresnih i potencijalno traumatskih događaja. Stresan je i sam izlazak na intervenciju i neizvjesnost kakvi prizori će vatrogasce dočekati na mjestu događaja.

Kao najstresnije događaje tijekom vatrogasnih intervencija možemo izdvojiti :

- spašavanje teško ozlijeđenih ili smrtno stradalih osoba na mjestu vatrogasne intervencije (osobito je stresno ako su žrtve djeca),
- spašavanje posebno ranjivih skupina građana (djeca i osobe starije životne dobi, osobe s invaliditetom i teško pokretne osobe, osobe s psihičkim teškoćama i sl.),
- spašavanje osoba koje ne surađuju (pod utjecajem su alkohola ili droga, pružaju otpor spašavanju i sl.),
- kontakt s bliskim osobama stradalih na mjestu događaja koji su u psihički teškom stanju ili stanju psihičkog šoka,
- spašavanje teško ozlijeđenih i zbrinjavanje smrtno stradalih osoba koje su vatrogasci osobno poznaju i dr.

Dodatno, psihički stres kod vatrogasaca izaziva ju i teški uvjeti rada kao što su smjenski rad i rad noću, rad na visinama i dubinama, izloženost visokim temperaturama i štetnim plinovima, rad u vlažnim uvjetima, izloženost nepovoljnim vremenskim uvjetima, nošenje teške opreme i korištenje dišnih aparata i sl. Kod vatrogasaca ne postoje

„dviije iste intervencije“, što znači da je svaki događaj na određeni način specifičan i svaka intervencija zahtijeva drugačiji pristup. Zbog ugroženosti života i imovine potrebno je brzo i neodgodivo donositi odluke i brzo djelovati. Taj vremenski pritisak izaziva stres osobito kod vatrogasnih zapovjednika zbog odgovornosti koju na sebe preuzimaju donoseći ponekad i rizične odluke kako bi spasili živote i imovinu građana i zajednice.

Zbog požrtvornosti vatrogasaca, predanosti vatrogasnom poslu i opasnostima kojima su izloženi, događaju se nažalost i nesreće, teška ozljeđivanja i smrtna stradavanja kolega vatrogasca tijekom vatrogasnih intervencija što predstavlja najveći izvor stresa kod vatrogasaca.

Izloženost javnosti i medijima tijekom vatrogasne intervencije može stvoriti dodatan psihički stres osobito kada pojedini predstavnici medija nemaju razumijevanja da spašavanje ima prioritet nad svim drugim aktivnostima.

Psihički stres ima negativan utjecaj na vatrogasce

Izloženost visokoj razini psihičkog stresa vatrogasaca kroz duže vremensko razdoblje može izazvati niz psihičkih teškoća i pojavu posttraumatskog stresnog poremećaja (PTSP). Za vatrogasce je opasna pojava akumulacije stresa kroz duže vremensko razdoblje u slučaju slabo ili neodgovarajuće razvijenih mehanizama suočavanja sa stresom. Psihički stres negativno djeluje na psihu, ali i tijelo vatrogasca.

Značaj psihološke potpore vatrogascima

Kako bi mogli pomagati drugima, vatrogasci moraju biti spremni na povećane psihofizičke zahtjeve koje vatrogasni posao stavlja pred njih. Jednako važna je tjelesna i psihička priprema i održavanje kondicije. Većina vatrogasaca ima razvijene različite strategije sučeljavanja sa stresom i nakon visoko stresnih i potencijalno traumatskih događaja najveći broj vatrogasaca se uspijeva vlastitim resursima i uz potporu okoline u određenom vremenu „oporaviti“ od posljedica psihičkog stresa. Važno je napomenuti da među

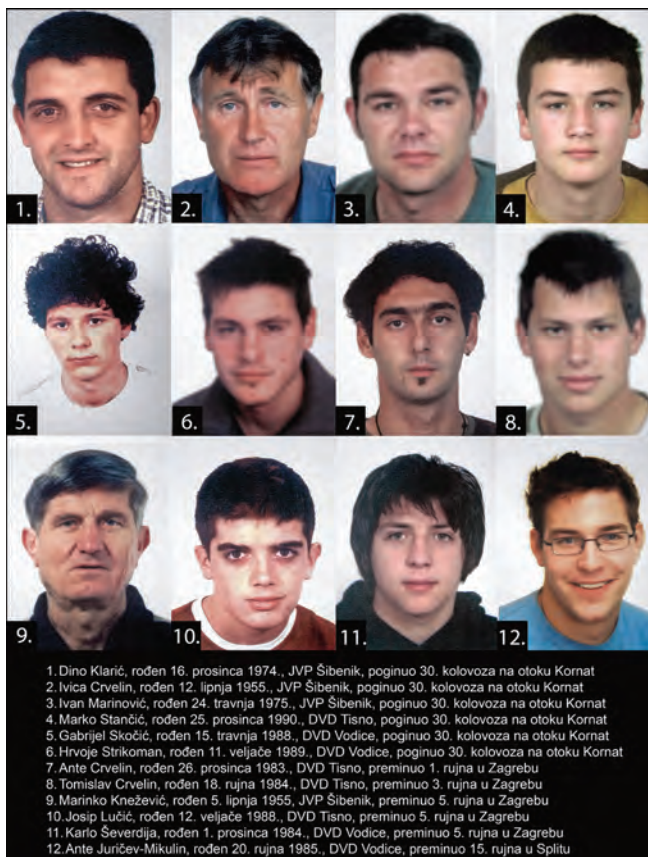
ljudima postoje razlike u otpornosti na stres, pa tako ista situacija kod nekog može, a kod nekog drugog ne mora izazvat stresne reakcije. Kako bi prevenirali pojavu ozbiljnijih psihičkih teškoća i PTSP-a, te ubrzali oporavak vatrogasaca nakon „teških intervencija“, visoko stresnih i potencijalno traumatskih, potrebno je osigurati stručnu psihološku potporu. Potreba za psihološkom potporom je prepoznata u vatrogastvu i po prvi puta uvrštena u novi Zakon o vatrogastvu (NN 128/2019.).

kornatska tragedija

Prilikom gašenja požara na otoku Veliki Kornat, 30. kolovoza 2007. godine, dogodila se jedna od najvećih nesreća u mirnodopskom razdoblju Hrvatske. Pri gašenju požara otvorenog prostora poginulo je 12 vatrogasaca. Teško je ozlijeđen Frane Lučić.

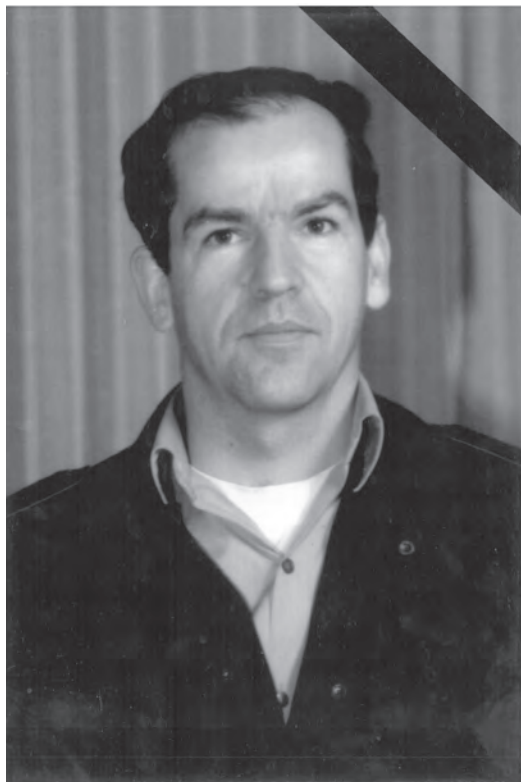
Tijekom 2010. godine, na mjestu stradavanja vatrogasaca, sagrađeno je 12 spomen-križeva izgrađenih tehnikom suhozida, a u čijoj su izgradnji sudjelovali prijatelji stradalih vatrogasaca, graditelji suhozida te tisuće hrvatskih vatrogasaca.

Vatrogasci stradali prilikom gašenja požara na Kornatima

edo surina

U utorak, 22. studenog 2005. g. VOC Javne vatrogasne postrojbe Grada Rijeke, zaprimio je dojavu u 15,15 sati, da se osjeća miris plina u zgradi u ul. Labinska 20, u riječkom naselju Kantrida. Na mjestu intervencije pomoću eksploziometra uzeti su probni uzorci u prizemlju zgrade, a nakon toga krenulo se u daljnje pretraživanje prostora po peterokatnici. Navalna grupa (voditelj grupe) Edo Surina i Sanjin Širola (vatrogasac) sa voditeljem smjene Krunoslavom Cuculićem otišla je na peti kat zgrade, odakle se najintenzivnije osjećao miris plina. Dolaskom pred ulazna vrata stana došlo je do eksplozije u kojoj je smrtno stradao Edo Surina, voditelj grupe. U nastaloj eksploziji plamenom je zahvaćen voditelj smjene Krunoslav Cuculić dok je od letećih dijelova ozlijeđen vatrogasac Sanjin Širola.

Edo Surina stradao je na intervenciji 2005.

vatrogasci smrtno stradali na intervencijama i pri obavljanju drugih vatrogasnih zadataka

Menis Avellino; VF Fiume (Rijeka); 1944.; Rijeka; Poginuo na intervenciji

Mario Zele ; VF Fiume (Rijeka); 1944.; Rijeka; Poginuo na intervenciji

Angelo Fusini; VF Fiume (Rijeka); 1944.; Rijeka; Poginuo na intervenciji

Aldo Lengo; VF Fiume (Rijeka); siječanj 1945.; Rijeka; Poginuo na intervenciji

Mile Štefanac; DVD Slunj; 6.1.1958.; Poginuo u prometnoj pri izlasku na intervenciju

Ante Medar Duka; DVD Metković; 5.8.1981.; Poginuo u prometnoj pri prijevozu vode

Viktor Smerdel; PVJ Grada Rijeke; 1982.; Preminuo na intervenciji

Stjepan Keles; DVD Dugo Selo (VSO Dugo selo); 5.7.1983; Preminuo od ozljeda zadobivenih na vježbi

Zdravko Rakela Bembo; DVD Dugi Rat; 1985.; Korčula; Poginuo na intervenciji

Branislav Vučković; PVP Zagreb (Centar za zaštitu od požara); 3.7.1989. Poginuo na intervenciji

Zoran Finderle; PVP Umag (Centar za zaštitu od požara) ; 21.3.1990.; Poginuo na intervenciji

Živko Lebec; MUP, PU Bjelovar, VP Ispostava Garešnica; 1.3.2000.; Poginuo na intervenciji

Anton Bulić Nino; JVP Pula; 28.6.2002.; Poginuo na intervenciji

Delzi Ladavac; 28.7.2003.; Parižovo kraj Pamića; Preminuo na intervenciji

Edo Surina, JVP Grada Rijeke; 22.11.2005.; Poginuo na intervenciji

Marinko Jurić; DVD Stari Grad; 29.8.2007.; Brdo sv. Nikola na Hvaru; Umro na intervenciji

Branimir Alfonzi; JVP Opatija; 23.7.2012.; Mošćenička Draga; Preminuo nakon intervencije

Dino Klarić; JVP Šibenik; 30.8.2007.; Kornat; Poginuo na intervenciji

Ivica Crvelin; JVP Šibenik; 30.8.2007.; Kornat; Poginuo na intervenciji

Ivan Marinović; JVP Šibenik; 30.8.2007.; Kornat; Poginuo na intervenciji

Marko Stančić; DVD Tisno; 30.8.2007.; Kornat; Poginuo na intervenciji

Gabrijel Skočić; DVD Vodice; 30.8.2007. Kornat; Poginuo na intervenciji

Hrvoje Strikoman; DVD Vodice; 30.8.2007.; Kornat; Poginuo na intervenciji

Ante Crvelin; DVD Tisno; 1.9.2007.; Kornat; Preminuo u bolnici u Zagrebu

Tomislav Crvelin; DVD Tisno; Kornat; Preminuo u bolnici u Zagrebu

Marinko Knežević; JVP Šibenik; 5.9.2007.; Kornat; Preminuo u bolnici u Zagrebu

Josip Lučić; DVD Tisno; 5.9.2007.; Kornat; Preminuo u bolnici u Zagrebu

Karlo Ševerdija; DVD Vodice; 5.9.2007. Kornat; Preminuo u bolnici u Zagrebu

Ante Juričev Mikulin; DVD Vodice; 15.9.2007.; Kor-
nat; Preminuo u bolnici u Splitu

Stjepan Malus; JVP Petrinja; 3.2.2018., Preminuo na
intervenciji

Zvonko Bubalo; JVP Varaždin; 4.11.2018. Preminuo
nakon vatrogasnog zadatka

Ivan Galeković; JVP Grada Velika Gorica; 20.7.2019.;
Velika Gorica; Preminuo na intervenciji

VATROGASCI POGINULI NA INTERVENCI- JAMA U DOMOVINSKOM RATU

Pavle Osvald; Vatrogasni centar Osijek; 1991.

Ivica Varga; DVD Retfala; 1991.

Nino Mihočević; DVD Gruda i PVJ Dubrovnik; 1991.

Andro Savinović; DVD Župa Dubrovačka i PVJ Du-
brovnik; 1991.

Teo Paskojević; DVD Župa Dubrovačka i PVJ Du-
brovnik; 1991.

Stevo Zvijerac; PVJ Borovo; 1991.

Aco Bartoluci ; DVD Pakrac; 1991.

Viktor Miler; DVD Brekinska; 1991.

Pero Bec; DVD Toranj; 1991.

Josip Bernard; DVD Toranj; 1991.

Damir Horvatić; PVJ Petrinja; 1991.

Đuro Ragač; PVJ Vukovar; 1991.

Siniša Malecki; PVJ Vukovar; 1991.

Stjepan Terzić; PVJ Borovo; 1991.

Željko Tucić; PVJ Borovo ; 1991.

Ivica Kuprešak; PVJ Borovo; 1991.

Andrija Divić; VP PU Brodsko posavske; 8.12.1992.

Goran Kuvač; VP PU Šibenska; 1993.

Nikola Klarić; VP PU Šibenska; 1993.

Josip Paić; VP PU Šibenska; 1993.

Milenko Polimac; VP PU Šibenska; 1993.

Marija Šarić; DVD Županja; 1992.

Neka im je vječna hvala i slava!

zahvale

Hvala svim vatrogasnim organizacijama i pojedincima koji su pomogli u organizaciji izložbe:

JVP Dubrovačko primorje
JVP Grada Rijeke
JVP Grada Varaždina
JVP Grada Vukovara
JVP Grada Splita
JVP Grada Zagreba
DVIP Split
DVD Bobovec
DVD Donja Voća
DVD Ivanec
DVD Makarska
DVD "Mladost" Kaštel Sućurac
DVD Muć
DVD Omiš
DVD Rasinja
DVD Sinj
DVD Solin
DVD Trilj
DVD Žrnovnica

Stipe Ančić
Nenad Bonacin
Sanjin Blažević
Josip Cingesar
Bože Delić
Zvonimir Habijan
Miroslav Lelas
Marijan Lovrenčić
Zdenko Jukić
Petar Kovačić
Damir Knežević
Mato Frančešević
Ivo Franušić
Dražen Glavina
René Raymond Gulin
Pero Jemin
Siniša Jembrih
Mario Kapitanović
Ivica Labaš
Tonći Mikuličić
Ljubo Musinov
Mario Rogina
Zoran Radunić
Slavko Suzić
Milan Šabić
Mladen Ščulac
Joško Šustić
Zoran Šimić
Ivan Trstenjak

